

POSTANOWIENIE

10 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 10 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.R.

przeciwko M.R.1

o ustanowienie rozdzielności majątkowej,

na skutek skargi kasacyjnej M.R.1

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 9 stycznia 2025 r., VI Ca 682/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej M.R.1 od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 9 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć

rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, z 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu z 14 stycznia 2026 r., I CSK 2142/25, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo).

W ocenie skarżącej jej skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, ponieważ „Sąd Okręgowy w Warszawie w sposób rażący naruszył wskazane powyżej w petitum tak przepisy postępowania, jak i przepisy prawa materialnego

przyjmując, iż w niniejszej sprawie wystąpiły „ważne powody” uzasadniające przede wszystkim orzeczenie o ustanowieniu rozdzielności majątkowej małżeńskiej pomiędzy M.R. a M.R.1, a nadto ustalenie jej z dniem wniesienia powództwa, tj. 9 września 2022 roku.”

Skarżąca wskazała także, że Sąd pierwszej instancji pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez stronę pozwaną, w szczególności podstawowy i nadrzędny wniosek o zobowiązanie powoda do wskazania posiadanych rachunków bankowych oraz przedłożenia ich wyciągów, uznając je za nieprzydatne z uwagi na całkowite podzielenie przez Sąd pierwszej instancji stanowiska pozwanej i oddalenie powództwa w całości. W ocenie skarżącej Sąd drugiej instancji, dokonując radykalnej zmiany wyroku w tej szczególnej sytuacji uprawniony był do uzupełnienia postępowania dowodowego, przede wszystkim przez dopuszczenie dowodu z dokumentów bankowych powoda niezbędnych do wykazania wyprowadzania przez powoda środków pieniężnych i ustalenia zakresu tego wyprowadzania, czego zaniechanie skutkowało pozbawieniem strony pozwanej możliwości wykazania zasadności jej twierdzeń i doprowadziło do naruszeń w zakresie przeprowadzonej inicjatywy dowodowej mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

Ponadto zdaniem skarżącej Sąd drugiej instancji w ramach zasady *iura novit curia* w żadnym zakresie nie wziął pod uwagę niezgodności postępowania z zasadami współżycia społecznego, w zakresie zgłoszonego przez powoda żądania ustanowienia rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami od daty wniesienia powództwa, w sytuacji, gdy takie roszczenie w sytuacji faktycznej, w jakiej znalazły się strony, a zwłaszcza pozwana i małoletnie dzieci stron stanowiło realne zagrożenie pokrzywdzenia rodziny wskutek orzeczenia rozdzielności majątkowej, który korzysta ze swego prawa w sposób sprzeczny z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem i zasadami współżycia społecznego, co stanowi nadużycie prawa podmiotowego i nie powinno korzystać z ochrony (art. 5 k.c.).

Odnosząc się do argumentacji skarżącej należy zwrócić uwagę, że zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie

i odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156; z 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, Nr 10, poz. 157; z 10 stycznia 2003 r. V CZ 189/02; z 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17). Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może zatem poprzestawać na prostym odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych, a uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19; z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11).

Okoliczność nieprzeprowadzenia dowodu z dokumentów bankowych powoda niezbędnych do wykazania wyprowadzania przez powoda środków pieniężnych i ustalenia zakresu tego wyprowadzania pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie w zakresie ustanowienia rozdzielności majątkowej, zwłaszcza, że Sąd drugiej instancji fakt zatajania oszczędności przez powoda i dokonywania przez niego samodzielnych zakupów ustalił. Kwestia zakresu tych rozporządzeń ma znaczenie przy podziale majątku wspólnego, co nie było przedmiotem postępowania. Niezrozumiałe jest przy tym stwierdzenie skarżącej, że nieprzeprowadzenie tych dowodów przez Sąd drugiej instancji (według jej oczekiwania – z urzędu) „doprowadziło do naruszeń w zakresie przeprowadzonej inicjatywy dowodowej mającej istotny wpływ na wynik sprawy.”

Wbrew twierdzeniom skargi Sąd Okręgowy odniósł się do kwestii zgodności żądania pozwu z zasadami współżycia społecznego. Stwierdził, że w przeciwieństwie do Sądu Rejonowego nie uznaje, iż takie orzeczenie jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Ustalił nadto, że uwzględnienie powództwa nie będzie w jego ocenie sprzeczne z dobrem rodziny, ponieważ na dzień wniesienia pozwu ta rodzina już przestała istnieć, strony nie mieszkają razem i nie tworzą wspólnego gospodarstwa. Wskazał, że pozwana może dochodzić

w procesie o rozwód świadczeń koniecznych do zaspokajania potrzeb rodziny od powoda na podstawie art. 27 k.r.o., a świadczenie takie w kwocie 7500 zł miesięcznie zostało zasądzone. Sąd Okręgowy ustalił także, że strony posiadają znaczny majątek, po podziale którego pozwana z dziećmi nie pozostanie bez środków do życia. Pozwana z dziećmi zamieszkuje wspólny dom stron, nie została pozbawiona korzystania z domu i wszelkich udogodnień. Standard życia pozwanej i dzieci się nie zmienił. Możliwości zarobkowe pozwanej wprawdzie są mniejsze niż powoda (choćby w 2021 r. pozwana osiągnęła dochód ok. 260.000 zł, a powód ok. 850.000 zł), niemniej jednak są na tyle wysokie, iż nie ma możliwości pokrzywdzenia pozwanej i rodziny poprzez orzeczenie rozdzielności majątkowej między stronami. Należy wskazać, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a uchybienia w zakresie oceny dowodów i ustaleń faktycznych nie mogą być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Konkludując, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie przekonuje o oczywistym charakterze zarzucanych naruszeń. Skarżąca w istocie nie zgadza się z rozumowaniem Sądu drugiej instancji, ograniczając się jednak do przedstawienia własnej oceny rozstrzygnięcia. Poza ogólnym zanegowaniem stanowiska Sądu drugiej instancji skarga kasacyjna, w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z jej uzasadnieniem, nie zawiera argumentów pozwalających na przyjęcie, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, widocznego bez potrzeby głębszej analizy naruszenia przepisów prawa, które prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Wniosek powoda o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego został oddalony jako spóźniony (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 nr 9, poz. 120, oraz z 4 września 2002 r., I CKN 926/00, postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 2020 r., III PK 145/19). Idąc śladem tych orzeczeń, należy przyjąć, że pismo wniesione po terminie wskazanym w art. 398⁷ § 1 k.p.c. nie wywołuje skutków odpowiedzi na skargę w zakresie kosztów postępowania wywołanego skargą, w związku z czym wniosek

o zasądzenie kosztów tego postępowania, zawarty w piśmie określonym jako „odpowiedź na skargę”, złożonym po upływie tego terminu, nie może być uwzględniony.

M.L.

[SOP]

Krzysztof Wesołowski